

➤ Επενδύσεις στην Ενεργειακή Απόδοση και Μέτρα Ενσωμάτωσης, Συμπεριλαμβανομένων των Ανακαινίσεων και Μετατροπών Κτιρίων, την Αστική Ανανέωση και Ανάπλαση

στο πλαίσιο του έργου: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, που υλοποιείται για τη ΓΔ Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Τετάρτη 27, Πέμπτη 28 Μαρτίου 2024

Με τη Χρηματοδότηση της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υπουργείο Εθνικής
Οικονομίας & Οικονομικών

1. Εισαγωγή στη Δίκαιη Μετάβαση

---

1. Ιστορικό του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης

Συμφωνία του Παρισιού (2016)

- Εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή
- Προσπάθεια περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας στο επίπεδο του **1,5 °C** πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα

Ανακοίνωση της Επιτροπής, με τίτλο: «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (2019)

- Επίτευξη μιας **κλιματικά ουδέτερης Ένωσης** έως το **2050**

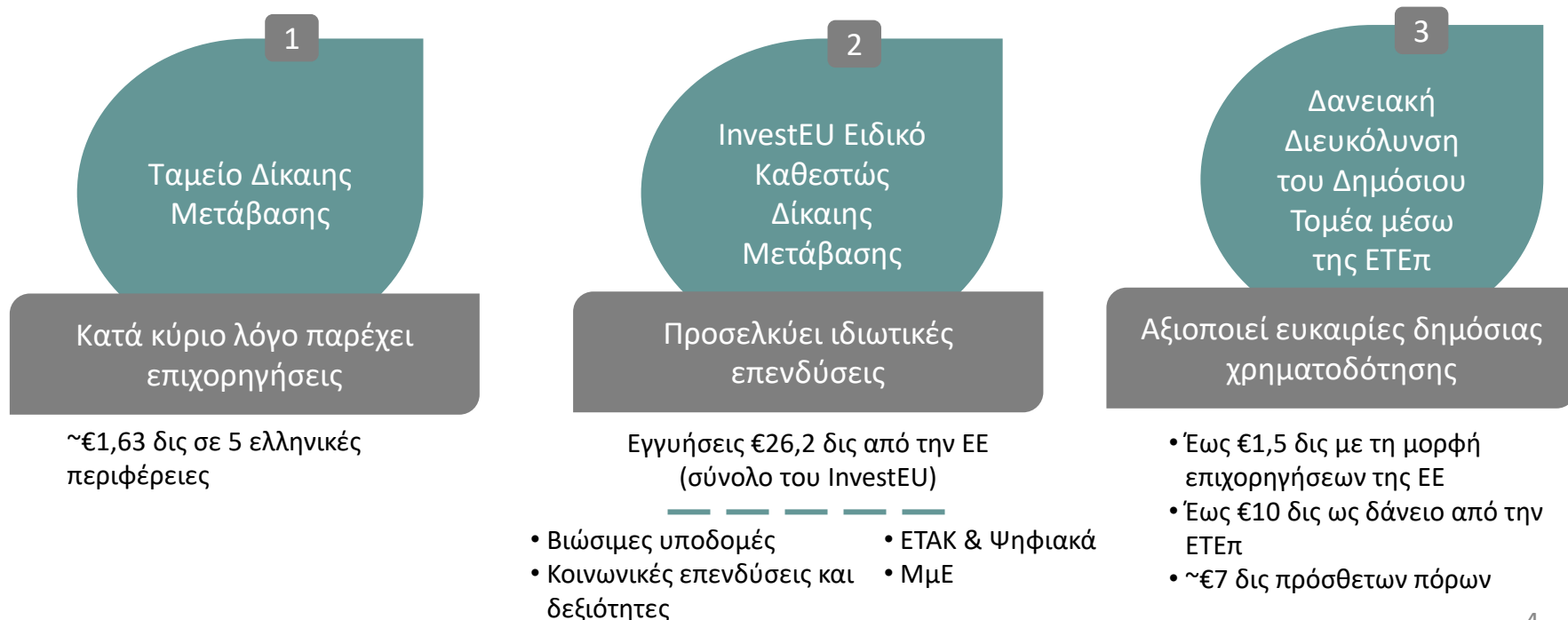
Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης (2020)

- Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία εξήγγειλε έναν Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης που θα παρέχει **πόρους** για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της διαδικασίας μετάβασης προς τον κλιματικό στόχο της Ένωσης για το 2030 και τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας στην Ένωση έως το 2050, χωρίς να αφήνει κανέναν στο περιθώριο
- Ο Μηχανισμός εστιάζεται στις **περιφέρειες** και τους **τομείς** που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση λόγω της εξάρτησής τους από τα ορυκτά καύσιμα, όπως τον άνθρακα, την τύρφη και τον πετρελαιούχο σχιστόλιθο, ή της εξάρτησής τους από βιομηχανικές διεργασίες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αλλά διαθέτουν λιγότερες ικανότητες για τη χρηματοδότηση των απαραίτητων επενδύσεων

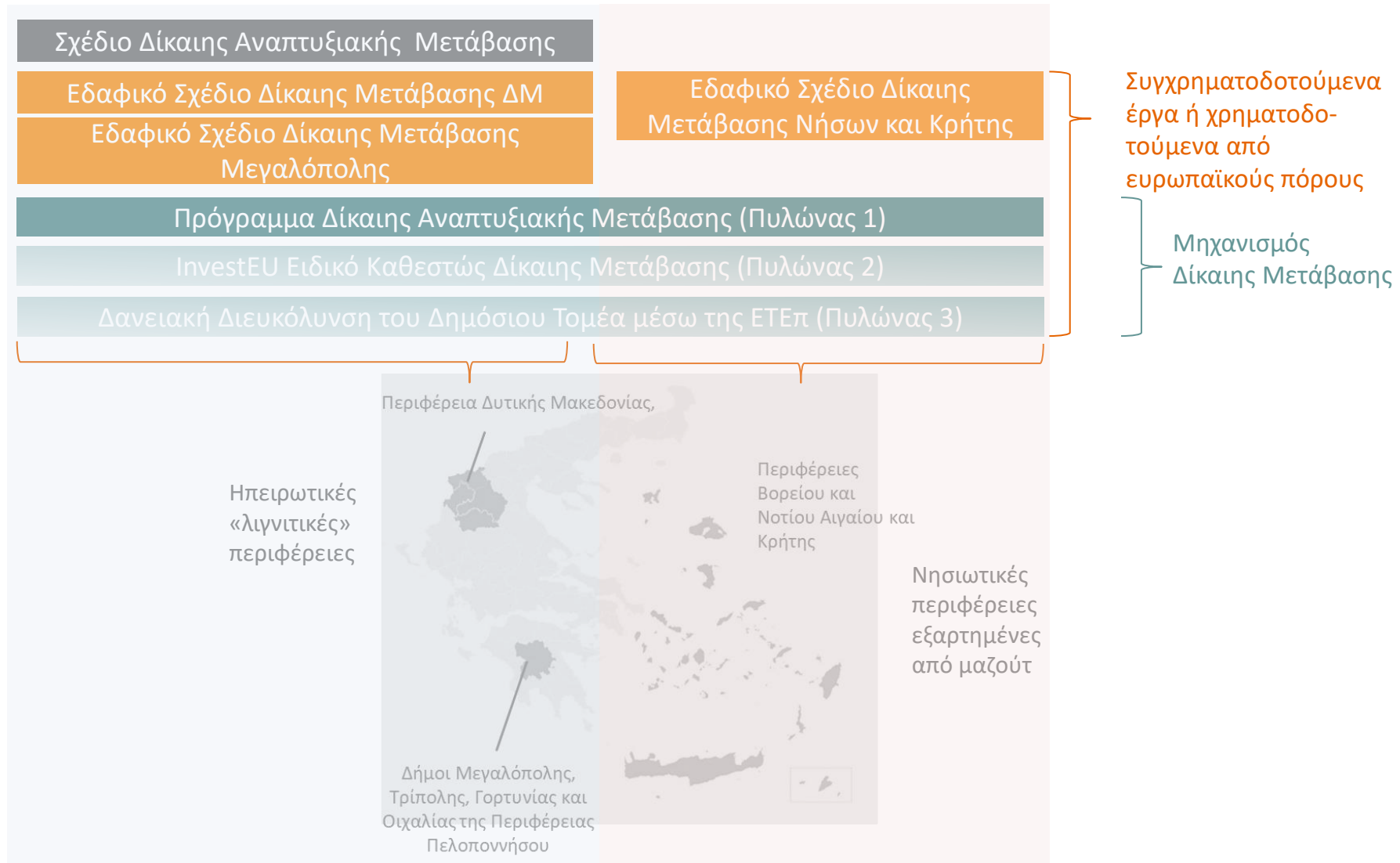
1. Αρχιτεκτονική του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης

Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης

- παρέχει ειδική χρηματοδότηση ώστε να ανταπεξέλθει η Ένωση στο κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος της μετάβασης προς μια κλιματικά ουδέτερη και κυκλική οικονομία, στην οποία οι τυχόν εναπομένουσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου αντισταθμίζονται από ισοδύναμες απορροφήσεις
- αποτελείται από τρεις πυλώνες

1. Επιλέξιμες περιοχές και κύρια κείμενα χάραξης της εθνικής στρατηγικής Δίκαιης Μετάβασης

1. Διοίκηση της Δίκαιης Μετάβασης στην Ελλάδα

Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης www.eydam.gr

Η ΕΥΔΑΜ υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (σύμφωνα με τις αλλαγές που επήλθαν στο νέο κυβερνητικό σχήμα).

Σκοπός

- κεντρικός σχεδιασμός και προγραμματισμός των πολιτικών Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) στο πλαίσιο της κατάρτισης και υλοποίησης του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (ΠΔΑΜ) και των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ),
- διαχείριση και συντονισμός της υλοποίησης του ΣΔΑΜ και αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων για τον σκοπό αυτόν εθνικών ή ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης.

Ρόλος και αρμοδιότητες ΕΥΔΑΜ (Πυλώνας 3)

Συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής των έργων που θα περιλάβουν οι δημόσιοι φορείς στις αιτήσεις προς ΕΤΕπ και CINEA

- Εξέταση συμβατότητας έργων με ΣΔΑΜ και ΕΣΔΙΜ
- Διερεύνηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης
- Προτεραιοποίηση έργων
- Εξέταση δυνατοτήτων ομαδοποίησης έργων
- Γνωμοδότηση για τα έργα που θα περιληφθούν στην αίτηση

Εποπτεία της υλοποίησης των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση από τον Πυλώνα 3 έργων

Γνωμοδότηση για ενδεχόμενες τροποποιήσεις στα έργα των αρχικών αιτήσεων

2. Υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα

---

1. Συνοπτική παρουσίαση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Το ελληνικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

1. Ενίσχυση & προώθηση της επιχειρηματικότητας 831,119,000.00 €

ΕΤΑΚ:
Εμβληματικές
υποδομές,
σύνδεση έρευνας –
παραγωγής, κ.ά.

ΜμΕ & ψηφιακά:
Ανταγωνιστικότητα
ΜμΕ και ψηφιακός
μετασχηματισμός

**Επιχειρηματικά
πάρκα**

**Μεγάλες
ιδιωτικές
επενδύσεις**

2. Ενεργειακή μετάβαση – κλιματική ουδετερότητα 250,584,000.00 €

**Ενεργειακή
αναβάθμιση**

**Καθαρή
ενέργεια**

**Συστήματα, δίκτυα, αποθήκευση
και ηλεκτροκίνηση**

3. Αναπροσαρμογή χρήσεων γης – κυκλική οικονομία 62,000,000.00 €

**Αναπροσαρμογή των εδαφών και των
εγκαταστάσεων στα λιγνιτικά πεδία**

Ανακύκλωση: Επαναχρησιμοποίηση, επισκευή και
ανακύκλωση των αποβλήτων των νέων παραγωγικών
επενδύσεων και των αναδυόμενων αλυσίδων αξίας

1. Συνοπτική παρουσίαση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης

Το ελληνικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

4. Δίκαιη εργασιακή μετάβαση 332,106,000.00 €

Άμεσες παρεμβάσεις απασχόλησης

Προώθηση απασχόλησης: σε σχέση με το νέο παραγωγικό υπόδειγμα

Καταρτίσεις

Προσαρμοστικότητα εργαζομένων & επιχειρήσεων

Κοινωνική ένταξη: ευάλωτοι

Υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης & κατάρτισης, κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας

Ευαισθητοποίηση

5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις μικρής κλίμακας 88,746,200.00 €

Αναπλάσεις σε οικισμούς και αγροτικές περιοχές

GR-eco islands

6. Τεχνική βοήθεια 64,632,343.00 €

2. Παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

Μορφή και ένταση ενίσχυσης

Δάνειο από ΕΤΕπ

- Δάνειο αυτόνομου έργου (standalone project loan) για ένα έργο π/υ τουλάχιστον €25 εκ.
- Τυποποιημένο δάνειο-πλαίσιο (framework loan) για έργα που αθροίζουν π/υ τουλάχιστον €25 εκ.
- Συντονισμένο δάνειο-πλαίσιο (coordinated framework loan) για έργα που αθροίζουν π/υ τουλάχιστον €25 εκ.

* Οι ανωτέρω είναι οι κύριες μορφές δανειοδότησης

Επιχορήγηση από την ΕΕ

- Σε ποσοστό έως 15% ή 25% για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, του ποσού του δανείου*

* Η Δυτ. Μακεδονία, η Μεγαλόπολη, η Κρήτη και το Β. Αιγαίο κατατάσσονται στις Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες. Ως εκ τούτου, η επιχορήγηση από την ΕΕ είναι 25% του ποσού του δανείου. Το δάνειο στις εν λόγω περιφέρειες δύναται να ανέλθει στο 72% του συνολικού π/υ του έργου. Αθροιστικά οι δύο μορφές ενίσχυσης (δάνειο & επιδότηση) μπορούν να φθάσουν στο 90% του π/υ του έργου. Στις Περιφέρειες Μετάβασης η επιχορήγηση είναι 15% επί του δανείου, αλλά το δάνειο δύναται κι εκεί να υπερβεί το 50% του συνολικού π/υ

Διαθεσιμότητα πόρων για την Ελλάδα

- Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025: σε κάθε κράτος μέλος αναλογεί συγκεκριμένο μερίδιο επί του συνόλου της επιχορήγησης για το PSLF. Μετά την πάροδο της συγκεκριμένης ημερομηνίας και μέχρι την ολοκλήρωση του PSLF, στις 31 Δεκεμβρίου 2027, οι υπολειπόμενοι πόροι όλων των κρατών μελών αντιμετωπίζονται ως ένα ενιαίο ποσό και για την επιλογή των έργων ακολουθείται ανταγωνιστική διαδικασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων επιλέξιμων δημόσιων φορέων όλων των κρατών μελών**

** Για την Ελλάδα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025 προβλέπεται επιχορήγηση από την ΕΕ €62.97 εκατ., που αντιστοιχεί σε π/υ έργων περίπου €350 εκατ. (δική μας εκτίμηση).

2. Παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

«Εντάξεις» έργων έως σήμερα

Η μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας σε ένα πιο πράσινο μέλλον είναι το πρώτο έργο που λαμβάνει υποστήριξη από τον Πυλώνα 3 της ΕΕ

https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/transition-towards-greener-future-western-macedonia-first-project-supported-european-unions-public-2023-11-07_en

15 έργα

~ €81 εκ. συνολικός π/υ

€296.000 – €22.000.000
εύρος του π/υ των
επιμέρους έργων

... απομένουν ~€270 εκ.
(υπό προϋποθέσεις)

Ωφελούμενο κ-μ	Επιχορήγηση		
	Αρχική	Δεσμευμένη	Διαθέσιμη
AT	10.3	0	10.3
BE	13.9	0	13.9
BG	98.3	0	98.3
CY	7.7	0	7.7
CZ	124.5	21	103.5
DE	188	0	188
DK	6.8	0	6.8
EE	26.9	0	26.9
EL	63	14.5	48.5
ES	65.9	0	65.9
FI	35.3	0	35.3
FR	78.1	76.5	1.6
HR	14.1	0	14.1
HU	19.8	0	19.8
IE	6.4	0	6.4
IT	78.1	0	78.1
LT	20.7	0	20.7
LU	0.7	0	0.7
LV	14.5	0	14.5
MT	1.8	0	1.8
NL	47.3	16.2	31.1
PL	291.9	0	291.9
PT	17	0	17
RO	162.3	0	162.3
SE	11.8	10.6	1.2
SI	19.6	0	19.6
SK	34.8	0	34.8

2. Συνοπτική παρουσίαση των δυνατοτήτων του Πυλώνα 3

Επιλέξιμα έργα - Επιλέξιμοι φορείς

Τομείς έργων Κανονισμού PSLF

Ενδεικτικοί Τομείς

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Πράσινη και βιώσιμη κινητικότητα

Πρώθηση του πράσινου υδρογόνου

Αποδοτικά δίκτυα τηλεθέρμανσης

Δημόσια έρευνα

Ψηφιοποίηση

Περιβαλλοντικές υποδομές για την έξυπνη διαχείριση αποβλήτων και υδάτων

Βιώσιμη ενέργεια

Ενεργειακή απόδοση

Αστική ανανέωση και ανάπτυξη

Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία

Αποκατάσταση και την απολύμανση της γης και των οικοσυστημάτων

Υποστήριξη της βιοποικιλότητας

Αναβάθμιση δεξιοτήτων και απόκτηση νέων

Υποδομές κατάρτισης και κοινωνικές υποδομές

Τομείς έργων ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας & Μεγαλόπολης

- [...] Ο πυλώνας 3 θα αξιοποιηθεί σε δημόσιες επενδύσεις που δεν παράγουν επαρκή ροή εσόδων (π.χ. υποδομές ενέργειας και μεταφορών, δίκτυα τ/θ, πράσινη κινητικότητα, ενεργειακή αποδοτικότητα, επενδύσεις ΑΠΕ κλπ) & σε έργα ενίσχυσης της οικονομικής διαφοροποίησης των εδαφών που επηρεάζονται από τη μετάβαση & είναι συμπληρωματικά με το ΤΔΜ (π.χ. νέα οδικά και σιδηροδρομικά έργα ή/ε ανακατασκευές & βελτιώσεις υφισταμένων, υποδομές/δίκτυα ύδρευσης, άρδευσης κλπ).

Επιλέξιμοι φορείς

- νομικές οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε κράτος μέλος ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή ως οργανισμοί ιδιωτικού δικαίου στους οποίους έχει ανατεθεί δημόσια αποστολή

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2021 - 2027

Κωδ.	Προτεραιότητες / Ειδικοί Στόχοι Ενδεικτικές Δράσεις	Δημόσια Δαπάνη	% Π-ΔΜ
	Σύνολο ΕΠ	394.110.958	100,0
	ΕΤΠΑ	292.008.159	74,1
	ΕΚΤ+	102.102.799	25,9
1	Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας	40.000.000	10,1
2	Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	79.561.672	20,2
3	Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	38.920.045	9,9
4Α	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	57.746.375	14,7
4Β	Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	99.987.164	25,4
5	Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου (ΕΤΠΑ)	70.578.903	17,9
5.01	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	40.578.903	10,3
5.01.02	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών	5.000.000	1,3
5.02	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	30.000.000	7,6
5.02.01	Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών	5.000.000	1,3
6	Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	5.201.164	1,3
7	Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ+)	2.115.635	0,5

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ 2021 - 2027

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ / ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (ΔΔ)	% ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΠ1(ΕΤΠΑ)	Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού, καθώς και της περιφερειακής ψηφιακής διασυνδεσιμότητας	52.075.785,00	12,70%
ΣΠ2 (ΕΤΠΑ)	Αειφορική ανάπτυξη και βιώσιμη διαχείριση των πόρων της Περιφέρειας	82.787.145,00	20,19%
ΣΠ3 (ΕΤΠΑ)	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	30.043.723,00	7,33%
ΣΠ4 (ΕΤΠΑ)	Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής - Ανάπτυξη και βελτίωση κοινωνικών υποδομών της Περιφέρειας	60.087.444,00	14,65%
ΣΠ4 (ΕΚΤ+)	Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική Ένταξη, Αντιμετώπιση της Φτώχειας και ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας	104.040.698,00	25,37%
ΣΠ5 (ΕΤΠΑ)	Ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών της Περιφέρειας	73.440.210,00	17,91%
RSO 5.1	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	35.372.067,00	8,63%
RSO 5.2	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	38.068.143,00	9,28%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 7 (ΕΤΠΑ)	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	5.412.022,00	1,32%
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 8 (ΕΚΤ+)	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+	2.201.404,00	0,54%
ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	410.088.431,00	100,00%
ΕΤΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ	303.846.329,00	74,09%
ΕΚΤ+	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤ+	106.242.102,00	25,91%